

Nejvyšší soud

prostřednictvím

Městského soudu
v Praze

ke sp. zn. 45 T 9/2019

Podle § 265d odst. 1 písm. a) trestního řádu a ve lhůtě uvedené v § 265e odst. 1 trestního řádu podávám v neprospěch obviněné

Ing. E. B., nar. ***, trvale bytem ***

dovolání

proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 8. 6. 2022 sp. zn. 8 To 39/2021, kterým byl na podkladě odvolání obviněné podle § 258 odst. 1 písm. c), d) a f), odst. 2 trestního řádu částečně zrušen rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 9. 7. 2020 sp. zn. 45 T 9/2019, jímž byla obviněná Ing. E. B. uznána vinnou a byl jí uložen trest, a podle § 259 odst. 3 trestního řádu bylo nově rozhodnuto o vině a o trestu obviněné,

a to z důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. h) trestního řádu, neboť napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku a jiném nesprávném hmotně právním posouzení.

Odůvodnění:

1. Rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 9. 7. 2020 sp. zn. 45 T 9/2019 byla obviněná Ing. E. B. uznána vinnou zločinem zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a), odst. 3 písm. a), b) trestního zákoníku a zločinem zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. d), odst. 3 písm. a), b) trestního zákoníku. Těchto zločinů se dopustila jednáním popsaným ve skutkové větě rozsudku soudu prvního stupně, na niž lze v plném rozsahu odkázat. Za tuto trestnou činnost byl obviněné podle § 329 odst. 3 trestního zákoníku uložen úhrnný trest odnětí svobody v trvání šesti roků, pro jehož výkon byla zařazena do věznice s ostrahou. Podle § 67 odst. 1 a § 68 odst. 1, 2 trestního zákoníku byl obviněné dále uložen peněžitý trest v celkové výši 4.500.000 Kč a pro případ jeho nevykonání jí byl stanoven náhradní trest odnětí svobody v trvání 18 měsíců.

2. Proti rozsudku Městského soudu v Praze podala obviněná Ing. E. B. odvolání, v němž napadla výrok o vině a trestu. Odvolání podali také další obvinění JUDr. J. H. a Ing. P. C., zúčastněné osoby, poškození a v neprospěch obviněné rovněž státní zástupce. Vrchní soud v Praze rozhodl o vyloučení odvolání obviněné a zúčastněných osob k samostatnému projednání. O těchto odvoláních rozhodl Vrchní soud v Praze

rozsudkem ze dne 9. 6. 2021 sp. zn. 8 To 39/2021, jímž podle § 258 odst. 1 písm. c), d) a f), odst. 2 trestního řádu částečně zrušil rozsudek soudu prvního stupně, a to ve výrocích o vině a trestu a náhradě škody, které se týkaly této obviněné, a ve výrocích o zabrání věci a zabrání náhradní hodnoty. Podle § 259 odst. 3 trestního řádu odvolací soud nově rozhodl tak, že obviněnou Ing. E. B. uznal vinnou přečinem maření úkolu úřední osoby z nedbalosti podle § 330 odst. 1, 3 písm. a) trestního zákoníku. Obviněné podle § 330 odst. 3 trestního zákoníku uložil trest odnětí svobody v trvání tří let, jehož výkon podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 trestního zákoníku podmíněně odložil na zkušební dobu v trvání tří let. Poškození byli se svými nároky na náhradu škody odkázáni na řízení ve věcech občanskoprávních. Odvolání státního zástupce podané v neprospěch obviněné a odvolání poškozených Ministerstva financí, Hlavního města Prahy, Státního pozemkového úřadu a P. s. a.s. zamítl podle § 256 trestního řádu.

3. Posledně uvedený rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 9. 6. 2021 sp. zn. 8 To 39/2021 napadl dovoláním nejvyšší státní zástupce v neprospěch obviněné Ing. E. B., a to z důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. g) trestního řádu (ve znění účinném do 31. 12. 2021), neboť toto rozhodnutí spočívalo na nesprávném právním posouzení skutku a jiném nesprávném hmotně právním posouzení. Nejvyšší soud shledal dovolání nejvyššího státního zástupce důvodným a usnesením ze dne 18. 10. 2021 sp. zn. 4 Tdo 1081/2021 podle § 265k odst. 1 trestního řádu zrušil citovaný rozsudek Vrchního soudu v Praze. Podle § 265k odst. 2 trestního řádu zrušil také další rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 trestního řádu přikázal Vrchnímu soudu v Praze, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl, zejména aby znovu rozhodl o vině a trestu obviněné, a taktéž o otázce zabrání věci a zabrání náhradní hodnoty. Z rozhodnutí dovolacího soudu vyplývá, že Vrchní soud v Praze pochybil, pokud dospěl k závěru, že žalované skutky obviněné nejsou zločinem zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a), odst. 3 písm. a), b) trestního zákoníku, resp. zločinem zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. d), odst. 3 písm. a), b) trestního zákoníku, a tyto skutky nesprávně právně posoudil jako přečin maření úkolu úřední osoby z nedbalosti podle § 330 odst. 1, 3 písm. a) trestního zákoníku. V rozhodnutí Vrchního soudu v Praze byly shledány i další vady mající povahu hmotně právního posouzení, třebaže by jednání obviněné bylo kvalifikováno jako přečin maření úkolu úřední osoby z nedbalosti podle § 330 odst. 1, 3 písm. a) trestního zákoníku.

4. Po novém projednání věci rozhodl Vrchní soud v Praze nyní napadeným rozsudkem ze dne 8. 6. 2022 sp. zn. 8 To 39/2021, jímž podle § 258 odst. 1 písm. c), d) a f), odst. 2 trestního řádu znovu částečně zrušil z podnětu odvolání obviněné Ing. E. B. a zúčastněných osob rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 9. 7. 2020 sp. zn. 45 T 9/2019, a to ve výrocích o vině, trestu a náhradě škody, které se týkaly této obviněné, a ve výrocích o zabrání věci a zabrání náhradní hodnoty. Obviněnou Ing. E. B. uznal vinnou přečinem maření úkolu úřední osoby z nedbalosti podle § 330 odst. 1, 3 písm. a) trestního zákoníku. Obviněné podle § 330 odst. 3 trestního zákoníku uložil trest odnětí svobody v trvání tří let, jehož výkon podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 trestního zákoníku podmíněně odložil na zkušební dobu v trvání tří let. Podle § 229 odst. 1 trestního řádu byli poškození odkázáni se svými nároky na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních. Odvolání státního zástupce podané v neprospěch obviněné Ing. E. B. a odvolání poškozených Ministerstva

financí, Hlavního města Prahy, Státního pozemkového úřadu a P. s. a.s. zamítl podle § 256 trestního řádu.

5. S výše uvedeným právním závěrem odvolacího soudu, podle něhož nedošlo k naplnění subjektivní stránky ve formě úmyslného zavinění předvídaného u zločinu zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a), odst. 3 písm. a), b) trestního zákoníku, resp. zločinu zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. d), odst. 3 písm. a), b) trestního zákoníku, se však nelze ztotožnit. Odvolací soud ve zjednodušeném náhledu na jednání obviněné Ing. E. B., pokud jej posoudil pouze jako přečin maření úkolu úřední osoby z nedbalosti podle § 330 odst. 1, 3 písm. a) trestního zákoníku, ponechal stranou podstatné skutečnosti vedoucí k dovození nepřímého úmyslu podle § 15 odst. 1 písm. b), odst. 2 trestního zákoníku, u něhož postačuje srozumění vyjadřující kladný volní vztah pachatele ke způsobení následku, který je trestněprávně významný.

6. Jestliže soud prvního stupně uznal obviněnou Ing. E. B. vinnou ze spáchání zločinu zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a), odst. 3 písm. a), b) trestního zákoníku a zločinu zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. d), odst. 3 písm. a), b) trestního zákoníku v úmyslu nepřímém podle § 15 odst. 1 písm. b), odst. 2 trestního zákoníku, pak se odvolací soud s tímto závěrem opětovně neztotožnil. Učinil tak přesto, že v posuzování některých otázek viny byl zavázán právním názorem Nejvyššího soudu vysloveným v usnesení ze dne 18. 10. 2021 sp. zn. 4 Tdo 1081/2021, podle něhož byl názor odvolacího soudu vztahující se ke kvalifikaci přečinu maření úkolu úřední osoby z nedbalosti podle § 330 odst. 1, 3 písm. a) trestního zákoníku označen za nesprávný. Odvolací soud se odchýlil od tohoto právního názoru Nejvyššího soudu, aniž by ke svému opačnému závěru nabídl vlastní přesvědčivou argumentaci.

7. Předně co se týče repetitivní výhrady odvolacího soudu, že soud prvního stupně trestněprávně postihuje vadná rozhodnutí správního orgánu, k jejichž nápravě mají primárně sloužit opravné prostředky ve správním řízení (bod 39 odůvodnění napadeného rozsudku), nezbyvá než připomenout odůvodnění podané obžaloby, které v konkrétních souvislostech poukázalo na značně omezené možnosti navrhovatele podat proti vydanému rozhodnutí Pozemkového úřadu Praha řádný opravný prostředek. Tyto závěry z podané obžaloby nebyly v rámci dokazování před soudem prvního stupně zpochybněny ani vyvráceny (bod 181 odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně). Odvolací soud se přitom ztotožnil se skutkovými zjištěními učiněnými soudem prvního stupně (bod 32 odůvodnění napadeného rozsudku).

8. Naplnění nepřímého úmyslu v podobě srozumění s vydáním nezákonných rozhodnutí podle § 15 odst. 1 písm. b), odst. 2 trestního zákoníku podporuje celá řada skutečností prokázaných v řízení před soudem prvního stupně, které odvolací soud stále nevzal do úvahy, ačkoli vykazují přímý vztah k subjektivní stránce trestného činu. Do popředí vystupují zjištění zasazená do doby mezi jednotlivými podepsanými rozhodnutími, která byla posléze vydána. O této formě zavinění vypovídá rovněž samotná podstata jednání obviněné, podle které jako ředitelka Pozemkového úřadu Praha podpisem části nezákonných rozhodnutí (oproti pochybení obviněného Ing. P. C.) vydala některé původní pozemky z vlastnictví jiných subjektů, čímž došlo k zásadnímu zásahu do práva vlastníků pozemků. Neoprávněným osobám přiznala nárok za pozemky nevydané. Na pozadí popsání činnosti obviněná Ing. E. B.

iniciovala u referenta JUDr. J. H. vydání nejprve předběžného opatření [dala mu pokyn k jeho vydání; popis skutku pod bodem II. 3) napadeného rozsudku] a následně dne 27. 12. 2012 podepsala rozhodnutí Pozemkového úřadu Praha č.j. PÚ 1112/12, kterým přes nesouhlas dotčených vlastníků a obsah jejich námitek k oprávněnosti vzneseného nároku vydala nezákonně původní nemovitosti nacházející se mimo jiné ve vlastnictví obchodní společnosti M. V. a.s. v celkové hodnotě 271.002.425 Kč [skutky pod body II. 3) a 4) napadeného rozsudku]. Na těchto pozemcích již tehdy probíhala výstavba bytů ze strany obchodní společnosti M. V. a.s., čehož si byla dobře vědoma, jak vyplývá z e-mailu adresovaného geodetické kanceláři H. a spol., ve kterém zmiňuje, že s ohledem na pokračující výstavbu hodlají vydat předběžné opatření (bod 130 odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně).

9. Po kvalitativní stránce se jednání obviněné Ing. E. B. skrze tyto podstatné okolnosti významně odlišuje od jednání obviněného Ing. P. C. Výhrady odvolacího soudu uvedené v bodě 43 odůvodnění napadeného rozsudku, v němž srovnává jednání obou těchto obviněných a z tohoto dovozuje další závěry, je třeba odmítnout jako zcela neopodstatněné. Určující je, co se sama obviněná Ing. E. B. z mezitímních jednání mezi vydávanými rozhodnutími od účastníků řízení a dalších osob dozvěděla, a když na získané informace navzdory jinak svojí obvyklé aktivitě nereagovala, resp. uložila pokyn k vydání předběžného opatření JUDr. J. H.

10. V podrobnostech se nabízí poukázat, že o části sporně uplatněného nároku E. B. bylo Pozemkovým úřadem předtím negativně rozhodnuto v roce 2002 (rozhodnutí ze dne 10. 1. 2002 č. j. PÚ 68/02, které zpracovala JUDr. M.; č. l. 5912-5915). Rovněž již dříve (dne 18. 11. 2009 č. l. 5928) Pozemkový úřad Praha upozornil na neúplnost skutkových zjištění ve vydaných rozhodnutích č. j. PÚ 577/09 a č. j. PÚ 1690/09 nadřízený orgán. Dále ve spise obsažená žádost ze dne 26. 4. 1991 (č. l. 5864) měla být doplněna sporným podáním ze dne 30. 4. 1991 o další výčet požadovaných nemovitostí (č. l. 5865). Doplnění ovšem nebylo opatřeno podacím razítkem podatelny příslušného úřadu a bylo podepsáno pouze E. B. s dovětkem (cit.) „i za Š. F. a F. Č.“ jejichž podpisy na tomto podání však chyběly, a nebyla k němu připojena ani plná moc, která by E. B. zmocnila jednat za tyto osoby. Ke zmíněnému doplnění bylo k rukám obviněné Ing. E. B. v srpnu 2012 doručeno (body 112 a 197 odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně) stanovisko odboru 44 Ministerstva financí vyžádané dne 25. 7. 2012 (č. l. 506 až 509, č. l. 15324 a násl.), jímž byla upozorněna, že sporný dodatek nebyl řádně doručen a nelze jej považovat za návrh na zahájení řízení podle zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku (dále jen „zákon o půdě“), přesto k přímým námitkám vlastníků o sporném nároku restituentů bez jakéhokoli dalšího přezkoumání a ověření relevantních podkladů trvala obviněná na jeho správnosti přinejmenším na jednání s poškozenými dne 23. 7. 2012 (výpovědi svědků D., Ing. G., JUDr. M., Ing. P.; body 19 až 20, 24 a 25 odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně). Bez ohledu na konkrétní námítky dotčených subjektů ke správnosti dalšího předestřenému postupu Pozemkového úřadu Praha (časově související zjištění zmíněná v bodech 89 až 90 odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně) podepsala dne 27. 12. 2012 rozhodnutí č. j. PÚ 1112/12, kterým E. B. vydala původní nemovitosti tehdy se nacházející ve vlastnictví obchodní společnosti M. V. a.s. v hodnotě celkem 271.002.425 Kč [skutek pod bodem II. 4) napadeného rozsudku]. S přihlédnutím k popsáným okolnostem měla obviněná Ing. E. B. věnovat vyšší pozornost nástinům rozhodnutí připravených JUDr. J. H. a podklady k výrokům těchto rozhodnutí kontrolovat rovněž po věcné stránce,

aby nedošlo k vydání nulitního (nicotného) rozhodnutí o žádosti, která ani nebyla řádně podána (body 29 až 30 odůvodnění rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 7. 2020 sp. zn. 1 As 150/2020, který se vztahuje k nynější trestní věci).

11. V rozebírané věci se ukázalo, že nástin rozhodnutí připravované JUDr. J. H., které obviněná Ing. E. B. podepisovala, nebyly v průběhu času skutkově a právně konzistentní, neboť postupně měnily důvod právního nástupnictví žadatelů tak, aby mohlo být jejich žádostem vyhověno. V původních rozhodnutích, o kterých je vedeno samostatné řízení, byli všichni žadatelé označeni za dědice oprávněných osob podle § 4 odst. 2 písm. a), resp. b) zákona o půdě, zatímco v rozhodnutí č. j. PÚ 498/10 byla E. B. již nesprávně označena jako neteř J. M. B., Z. Č., I. Č. a J. Ř. jako děti synovce J. M. B. pana F. Č., a Ing. M. Š. jako dcera synovce J. M. B. pana Š. F., ačkoli E. B. byla ve skutečnosti pouze dědičkou ze závěti po jeho bratrovi JUDr. J. B., a Ing. M. Š., Ing. Z. Č., I. Č. a J. Ř. toliko právní nástupci F. Č. a Š. F. jako dědiců ze závěti po jeho sestře A. K., rozené B. V rozhodnutí č. j. PÚ 910/11 a dalších je pak E. B. označena za oprávněnou osobu ve smyslu § 4 odst. 2 písm. e) zákona o půdě. Vychází zde najevo záměrná manipulace se skutečnostmi, které vyplývaly z podkladů pro vydání jednotlivých rozhodnutí. Identifikované nedostatky mohla obviněná Ing. E. B. odhalit bez výraznějšího úsilí, např. nahlédnutím do databáze ERNA, zohledněním všech dostupných informací týkajících se řízení ve věci sp. zn. PÚ 2525/92 nebo uložením pokynu JUDr. J. H., aby jí ze spisu předložil jen takové podklady, které odůvodňují změnu učiněnou v rozhodnutí k osobám žadatelů. To platí zvláště v případě, když v inkriminované době sama obviněná uložením pokynu iniciovala vydání předběžného opatření ze dne 4. 6. 2012 č. j. PÚ 408/10 a ještě v době před vydáním rozhodnutí č. j. PÚ 1112/12, podepsaném dne 27. 12. 2012, resp. před vydáním rozhodnutí č. j. PÚ 721/12, podepsaném dne 13. 12. 2012 [skutky pod body II. 4) a 5) napadeného rozsudku] proběhla řada jednání a četná písemná komunikace, kdy mimo jiné seznala, že na pozemcích probíhá výstavba a dotčení vlastníci pozemků rozporovali oprávněnost zejména nároků žadatelky E. B. Přezkum relevantních podkladů mohla uložit JUDr. J. H. ze zastávané pozice ředitelky Pozemkového úřadu Praha. Třebaže si dne 25. 7. 2012 u odboru 44 Ministerstva financí vyžádala ověření včasného podání sporného dodatku podání E. B., bez ohledu na tento krok a na vyčkání odpovědi deklarovala sporný výňatek žádosti za řádný od dne 23. 7. 2012 (bod 112 odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně), k čemuž se nepravdivě odvolávala na stanovisko Ministerstva financí, načež v rozporu s ním postupovala i v době po jeho doručení (srov. poslední dvě vydaná rozhodnutí Pozemkového úřadu Praha z prosince 2012, stanovisko odboru 44 Ministerstva financí obdržela v říjnu 2012). Stanovisku Ústavu státu a práva ze dne 14. 9. 2012 se podrobněji věnuje bod 147 rozsudku soudu prvního stupně, k němuž lze jen dodat, že vycházelo z plné oprávněnosti všech osob žadatelů, což však zpochybňuje stanovisko odboru 44 Ministerstva financí ze dne 16. 8. 2012. Obsah sdělení odboru 44 Ministerstva financí tehdy nebyl znám Ústavu státu a práva.

12. Již k prvnímu rozhodnutí ze dne 21. 9. 2010 č. j. PÚ 498/10, které podepsala obviněná Ing. E. B. jako ředitelka Pozemkového úřadu Praha, se váže (cit.) „*Uzavření soudního smíru s oprávněnými osobami Ing. Z. Č., I. Č., J. Ř., Ing. M. Š. a E. B.*“ ze dne 24. 5. 2011, předložené Mgr. R. Z. jako ředitelem Pozemkového fondu, který tuto věc projednal se svým prvním náměstkem JUDr. P. Š. (č. l. 12371-12372). K předmětnému rozhodnutí se vztahovala řada žalob, které podali restituenti na Pozemkový fond pro vydání náhradních pozemků na území hlavního města Prahy

a ve Středočeském kraji. Restituenti podávali návrhy na vydání předběžných opatření, zakazujících Pozemkovému fondu dispozici s žalovanými pozemky. Z chronologického sledu událostí je patrné, že iniciativa obviněné Ing. E. B. k vydání předběžného opatření Pozemkového úřadu Praha ze dne 4. 6. 2012 č. j. PÚ 408/10 představovala spíše reakci na aktivity restituentů vůči Pozemkovému úřadu Praha. Předběžné opatření nemohlo být zapsáno do katastru nemovitostí, což bylo Pozemkovému úřadu Praha známo z jeho aplikační praxe. Nakonec k uzavření smíru mezi stranami nedošlo, jelikož právní zástupce restituentů JUDr. H. nesouhlasil s požadavkem Pozemkového fondu, aby se restituenti vzdali dalších nároků ve věci restituace tzv. Bečvářova statku (č. I. 12304).

13. Krátce po vydání předběžného opatření dne 13. 6. 2012 podal Státní statek hlavního města Prahy „v likvidaci“ podnět na obnovu řízení Pozemkovému úřadu Praha (č. I. 1034-1043) vůči rozhodnutí č. j. PÚ 910/11, případně dalším obdobným rozhodnutím, a to s odůvodněním, že v souvislosti s předcházejícími sděleními Pozemkového úřadu Praha nebyl řádně uplatněn příslušný nárok. Pozemkový úřad Praha dne 27. 6. 2012 pod č. j. PÚ 803/12 (č. I. 1044-1045) vydal rozhodnutí, které vypracoval JUDr. J. H. a podepsala obviněná Ing. E. B. a podle něhož se obnova nepovolila. Bezpochyby i v této spojitosti bylo povinností obviněné Ing. E. B. prošetřit relevantní skutková zjištění, zvláště tehdy, byla-li přímo napadána jinou osobou.

14. Pakliže by obviněná Ing. E. B. opravdu kontrolovala správnost tvrzení v nástinech rozhodnutí připravených JUDr. J. H., případně by si k nim nechala předložit rozhodné podklady, za nastalé situace – přítomnost hrozby soudních řízení, nařizování předběžného opatření a vyřizování podnětů k obnově řízení apod. – bylo v jejich silách zásadní pochybení v rozhodnutích odhalit a iniciovat včasné zrušení již vydaných nesprávných rozhodnutí u nadřízeného orgánu. Jelikož obviněná nepřikročila k žádné této aktivitě, je přiléhavé dovozovat nepravou lhovost ke způsobenému následku ve smyslu § 15 odst. 2 trestního zákoníku (např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 10. 2004 sp. zn. 11 Tdo 919/2004 uveřejněné pod č. 3/2006 Sb. rozh. tr.).

15. Odvolací soud po kasačním zásahu Nejvyššího soudu nejenže nezměnil vlastní názor na spáchání trestného činu obviněnou Ing. E. B. v nedbalostní formě zavinění, ale napadený rozsudek v určitých částech odůvodnil dokonce rozporuplně (body 39 až 40 odůvodnění napadeného rozsudku). Výrokem v bodě II. 3) uznal obviněnou Ing. E. B. vinnou ve vztahu k jednání, podle něhož (cit.) „ve věci č. j. PÚ 2525/92, č.j.: PÚ 408/10, dala JUDr. J. H. pokyn k vypracování předběžného opatření, které dne 4. 6. 2012 podepsala a tím jej vydala ...“ Nicméně nebylo podle něj zároveň prokázáno, že by sama obviněná vyžadovala podklady pro rozhodnutí JUDr. J. H., nebo že by jej k nějakému rozhodnutí nutila či že by je iniciovala. Jinými slovy řečeno, odvolací soud uznal obviněnou vinnou pro skutek spočívající v tom, že dala JUDr. J. H. pokyn k vypracování inkriminovaného předběžného opatření, zatímco v rámci odůvodnění konstatoval, že nebylo prokázáno, že by obviněná vydání rozhodnutí u JUDr. J. H. právě i iniciovala. Podobný protimluv je zaznamenán vůči námitce neprůkaznosti podezření obviněné Ing. E. B. vztahující se na nesprávnost jí podepsovaných rozhodnutí. Výrok rozhodnutí odvolacího soudu se tedy dostává do rozporu s částí jeho odůvodnění. V rozdílném náhledu na kvalifikaci skutku oproti soudu prvního stupně neargumentoval odvolací soud skutkovými okolnostmi podstatného charakteru, ale jen dílčími a zevšeobecněnými závěry, které stále vycházejí z jeho dřívějšího rozhodnutí.

16. Odvolací soud postavil závěr o vině obviněné Ing. E. B. na nedbalostní formě zavinění, jenže tuto změnu nepromítl v adekvátní míře do popisu skutku. Popis skutku musí odpovídat výsledkům soudem provedeného dokazování a zjištěným skutečností, protože jen takto vymezený skutek zakládá překážku věci pravomocně rozhodnuté. Takovým podkladem nejsou úvahy uvedené pouze v odůvodnění rozhodnutí. Popis skutku v napadeném rozsudku odvolacího soudu se výrazně neodlišuje od popisu skutku v odsuzujícím rozsudku soudu prvního stupně, ačkoli tento soud shledal zavinění ve formě úmyslu nepřímého. Je nepřijatelné, aby oba soudy na základě v podstatě totožných skutkových zjištění rozhodovaly o vině obviněné Ing. E. B. rozdílným způsobem v otázce konkrétní formy zavinění (např. nález Ústavního soudu ze dne 26. 11. 2002 sp. zn. II. ÚS 296/01).

17. Odvolací soud se bez dostatečného důvodu odchýlil od právního názoru Nejvyššího soudu a učinil tak proto, že jeho právní názor měl vycházet z nesprávných skutkových předpokladů (bod 36 a násl. odůvodnění napadeného rozsudku). Nejvyšší soud se měl mylně domnívat, že odvolací soud uznal obviněnou Ing. E. B. vinnou pěti skutky. Odvolací soud by při plném respektování právního názoru Nejvyššího soudu údajně musel pět útoků jednoho skutku právně posoudit jako pět samostatných skutků, což má být v rozporu jak s právní teorií, tak s judikaturou a běžnou právní praxí. Přitom se má jednat o jeden skutek spáchaný pěti útoky. Pro takový závěr má svědčit jak shoda v jednání, tak shoda v následku, stejný *modus operandi*, totožnost místa spáchání i časová souvislost. Za podmínky, že Nejvyšší soud vycházel z premisy spáchání pěti skutků, označil odvolací soud tuto premisu za zjevně vadnou. Obviněná Ing. E. B. se totiž měla dopustit pouze jednoho skutku pěti útoky.

18. S polemikou odvolacího soudu dopadající na kritizovaný počet útoků a trestných činů se nelze ztotožnit. Pokud jednání obviněné Ing. E. B. překvalifikoval na nedbalostní trestný čin, spáchaný ve formě nedbalosti vědomé podle § 16 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku, přičemž úmyslnou formu zavinění vyloučil (bod 45 odůvodnění napadeného rozsudku), není bez důvodných pochybností zřejmé, jak překvalifikované jednání posoudil z pohledu ukládání trestu, zejména z pohledu jednoho pokračujícího trestného činu ve smyslu § 116 trestního zákoníku, resp. několikanásobného opakování nedbalostního trestného činu. Uvedený nedostatek se projevuje například v tom, že se má jednat o jeden skutek spáchaný pěti útoky a pro uvedený závěr má svědčit shoda v jednání i následku, stejný *modus operandi*, totožnost místa spáchání i časová souvislost (usoudit lze na prvky pokračujícího trestného činu podle § 116 trestního zákoníku, čemuž odpovídá i argumentace dílčími útoky jednoho trestného činu (body 37 a 49 odůvodnění napadeného rozsudku). Podle názoru odvolacího soudu nelze současně přehlédnout, že obviněná měla vlastně jen pětkrát opakovat původní pochybení, které spočívalo v nesprávném rozklíčování příbuzenských vztahů mezi původními majiteli a restituenty (body 41 a 44 odůvodnění napadeného rozsudku). Takový závěr by mohl svědčit spíše o spáchání pěti nedbalostních trestných činů (tzv. stejnorodý vícečinný souběh), za které měl odvolací soud v souladu s § 43 odst. 1 trestního zákoníku uložit úhrnný trest, jak konstatoval Nejvyšší soud v usnesení ze dne 18. 10. 2021 sp. zn. 4 Tdo 1081/2021. Odvolací soud však s předloženým názorem nesouhlasil (bod 37 odůvodnění napadeného rozsudku).

19. Zvláště stojí za to upozornit, že nedbalostní jednání vylučuje spáchání trestného činu vedeného jakýmkoli jednotným záměrem, a proto pokračování v trestném činu nelze *a priori* koncipovat u nedbalostních deliktů. Důvodem je absence znaku tzv. subjektivní souvislosti v nedbalostní formě jednání. Při pokračování v trestném činu pachatel jednotlivými svými dílčími útoky vědomě realizuje svůj předem pojatý záměr, čímž je alespoň srozuměn s takto celkově způsobeným následkem v průběhu času (přiměřeně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 7. 2019 sp. zn. 10 As 96/2018). Tímto se úvaha o možném spáchání jednoho skutku a jednoho pokračujícího nedbalostního trestného činu podle § 116 trestního zákoníku stává nepřiléhavou pro chybějící tzv. subjektivní souvislosti. Z doktrinálního výkladu vyplývá (např. Šámal, P. a kol. Trestní zákoník. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 1290), že tzv. subjektivní souvislost spočívá v postupném uskutečňování jednotného záměru pachatele, který musí být již na počátku pokračování v trestném činu, tj. při prvním dílčím útoku, neboť jediný trestný čin musí vyplývat z jediné vůle pachatele. Rozhodujícím znakem pokračování v trestném činu, které jej odlišuje od opakování trestného činu (od stejnorodého vícečinného souběhu), je, že jednotlivé útoky, z nichž každý naplňuje znaky téhož trestného činu, jsou po subjektivní stránce spojeny jedním a týmž záměrem v tom smyslu, že pachatel již od počátku zamýšlí aspoň v nejhrubších rysech i další útoky a že po objektivní stránce se tyto jednotlivé útoky jeví jako postupné realizování tohoto jediného záměru (dále rozhodnutí č. 3/1972 Sb. rozh. tr).

20. Případné posouzení jednání obviněné Ing. E. B. jako hromadného či trvajících trestného činu by nemohlo obstát s ohledem na zjištěné skutečnosti a samotnou podstatu jednání obviněné spočívající ve vydávání nesprávných rozhodnutí, které změnily vlastnické právo jiných subjektů k jimi vydávaným nemovitým věcem, jakož i uložení pokynu k vydání předběžného opatření. Ani koncepce skutkové podstaty trestného činu maření úkolu úřední osoby z nedbalosti podle § 330 odst. 1, 3 písm. a) trestního zákoníku nevykazuje znaky hromadného či trvajících trestného činu. Ke spáchání tohoto trestného činu není zapotřebí existence několika útoků, které teprve v souhrnu zakládají trestní odpovědnost za něj, stejně tak nevyžaduje, aby pachatel vyvolal protiprávní stav a případně jej udržoval.

21. Odvolací soud pochybil ve vymezené situaci, jakmile v jednání obviněné Ing. E. B. spatřoval jeden trestný čin maření úkolu úřední osoby z nedbalosti podle § 330 odst. 1, 3 písm. a) trestního zákoníku. S odkazem na popis skutku v napadeném rozsudku je zjevné, že obviněnou uznal vinnou pěti trestnými činy maření úkolu úřední osoby z nedbalosti podle § 330 odst. 1, 3 písm. a) trestního zákoníku, spáchanými ve vícečinném stejnorodém souběhu. Za pět nedbalostních přečinů podle § 330 odst. 1, 3 písm. a) trestního zákoníku měl odvolací soud podle § 43 odst. 1 trestního zákoníku ukládat úhrnný trest, šlo-li o trest více trestných činů, což však opětovně neučinil a obviněné uložil prostý, samostatný trest.

22. Byť odvolací soud v jednání obviněné Ing. E. B. spatřoval nedbalostní trestný čin podle § 330 trestního zákoníku, z popisu skutku pod bodem II. 4) napadeného rozsudku – ve srovnání s předcházejícím rozsudkem ze dne 9. 6. 2021 – vypustil ještě slova (cit.) „*vydání nemovitostí dosud ve vlastnictví M. V. a.s. vedlo k zastavení 2.-8. etapy výstavby bytových domů probíhající na pozemcích, k zastavení prodeje bytových jednotek, dále vedlo k odstoupení od již uzavřených smluv o převodu bytových jednotek*“ (bod 35 odůvodnění napadeného rozsudku), v nichž lze identifikovat znaky kvalifikované skutkové podstaty ve smyslu § 330 odst. 2 písm. b)

trestního zákoníku, způsobila-li obviněná takovým činem vážnou poruchu v činnosti právnické osoby, která je podnikatelem, a to jmenovitě obchodní společnosti M. V. a.s.

23. Provedenou změnu právní kvalifikaci skutku neodůvodnil odvolací soud neprůkazností dotčené části skutkového děje, nýbrž odkazem na tzv. druhotnou škodu, za kterou obviněná nemůže nést trestní odpovědnost, protože příčinná souvislost mezi nesprávným rozhodnutím o vydání pozemků a škodou vzniklou jejich následným možným ekonomickým využitím je přerušena. Poukázal na princip umělé izolace jevů, který znamená, že ze všech možných jednání a následků se uměle izolují jen ty, které jsou z trestněprávního hlediska pro vznik následku podstatné. Měl za to, že obviněná Ing. E. B. sice mohla vědět, že rozhoduje o cenných pozemcích, nemohla však vědět, že se plánuje jejich ekonomické využití, a jaké, a to, že tím může do budoucna vzniknout i další škoda. Rozhodnutí o budoucím využití pozemků nemohla obviněná nijak ovlivnit, takže její trestní odpovědnost končí způsobením škody vydáním pozemků (bod 35 odůvodnění napadeného rozsudku).

24. S prezentovaným názorem odvolacího soudu není možné vyjádřit souhlasit, protože vychází z ničím nepodložené premisy, podle které v době vydání rozhodnutí měla být výstavba bytů na předmětných pozemcích z pohledu jejich možné ekonomické využitelnosti teprve někdy v budoucnu plánována, což z provedeného dokazování zjevně nevyplývá. Opět nezbyvá než připomenout, že odvolací soud se plně ztotožnil se skutkovými zjištěními soudu prvního stupně (bod 32 odůvodnění napadeného rozsudku). Obviněná Ing. E. B. si nepochybně byla vědoma toho, že na předmětných pozemcích již probíhá výstavba bytových jednotek (viz její e-mail, ve kterém geodetické kanceláři H. a spol. sdělila, že vzhledem k pokračující výstavbě M. V. a.s. hodlají vydat předběžné opatření), ostatně právě proto byla v důsledku vydaného předběžného opatření vyvolána vysoká aktivita dotčených vlastníků, aby zabránili záměru Pozemkového úřadu Praha vydat již jimi vlastněné pozemky žadatelce E. B. (např. i předložením rodného a oddacího listu E. B.). Za daných okolností bylo bezdůvodné vpuštění této části prokazatelného jednání obviněné z popisu skutku pod bodem II. 4) napadeného rozsudku, přičemž i na tuto část jednání se vztahuje závazný právní názor, který Nejvyšší soud vyjádřil v usnesení ze dne 18. 10. 2021 sp. zn. 4 Tdo 1081/2021. V případě, že odvolací soud uvedenou část skutku po přezkoumání všech výroků rozsudku soudu prvního stupně ponechal bez povšimnutí v předchozím rozsudku ze dne 9. 6. 2021 sp. zn. 8 To 39/2021, vyznívá překvapivě, že až v následujícím rozsudku k ní hodlal předložit zásadní výhrady. Neměl-li odvolací soud žádné pochybnosti o skutkovém ději, odkázal-li na podrobné a přesvědčivé odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně, koliduje s tímto závěrem jeho intervence do stávajícího popisu skutku.

25. V prosazovaném kontextu se pokládá rovněž za důležité, že do popisu skutku pod bodem II. 3) napadeného rozsudku nepřevzal odvolací soud ty části skutku, které se vztahují k protiprávnosti (nezákonnosti popsaného rozhodnutí), ačkoli tak učinil soud prvního stupně v popisu skutku pod bodem III. 2) rozsudku ze dne 9. 7. 2020 sp. zn. 45 T 9/2019. Přivodil tímto způsobem pochybení potud, pokud protiprávnost představuje obligatorní znak každého trestného činu. Jestliže by Pozemkový úřad Praha vydal oprávněně předběžné opatření, o kterém je zmínka ve skutku pod bodem II. 3) napadeného rozsudku, z logiky věci by nešlo vůbec o trestný čin podle § 330 trestního zákoníku a obviněná Ing. E. B. měla být pro tento skutek zproštěna obžaloby podle § 226 písm. b) trestního řádu. Ani k této skutečnosti není

napadený rozsudek odvolacího soudu, resp. jím učiněná změna provedená v popisu skutku nijak zdůvodněna.

26. Odvolací soud v bodě 49 odůvodnění napadeného rozsudku zopakoval, že v úvahu přichází pouze kvalifikovaná skutková podstata podle § 330 odst. 3 písm. a) trestního zákoníku, protože použitím i písm. b) v témže ustanovení, kde se počítá se zajištěním prospěchu velkého rozsahu jinému, by se jednalo o dvojí přičítání téže skutečnosti k tíži obviněné. Konstatoval, že obviněná Ing. E. B. nedbalostním jednáním nepopíratelně způsobila škodu, nelze ji však znovu klást za vinu, že o částku, kterou tato škoda představuje, někoho naprosto stejným jednáním obohatila. I tento právní závěr odvolacího soudu není správný, neboť odporuje obecné zásadě, podle které každý skutek má být v zásadě posouzen podle všech zákonných ustanovení, která na něj dopadají. Zásada zákazu dvojího přičítání se podle § 39 odst. 5 trestního zákoníku uplatňuje při ukládání trestu, při němž má dojít k zohlednění všech v úvahu přicházejících přitěžujících okolností, nikoli v případě aplikace zákonných ustanovení vztahujících se na řešenou věc. Právní kvalifikace skutku se ocitá mimo dosah materie upravené v § 39 odst. 5 trestního zákoníku (usnesení Nejvyššího soudu ze dne 9. 11. 2017 sp. zn. 4 Tdo 1379/2017).

27. Dále nemůže zůstat bez povšimnutí, že odvolací soud znovu zrušil výroky soudu prvního stupně o zabrání věci a zabrání náhradní hodnoty. Toto rozhodnutí bez vyslovení jiného výroku zdůvodnil tvrzením, že od vydání rozsudku soudu prvního stupně došlo k významnému posunu. Obvinění JUDr. J. H. a Ing. P. C. byli pravomocně uznáni vinnými pouze nedbalostními trestnými činy. Právní kvalifikace obviněného Ing. P. C. i obviněné Ing. E. B. nezahrnuje znak obohacení ani obohacení jiného. Odvolací soud přisvědčil námitkám zúčastněných osob, že zajištěné pozemky nelze bez dalšího označit za bezprostřední výnos z trestné činnosti. Jednání obviněných nesměřovalo k vytvoření jakékoliv hodnoty, kterou by bylo možno označit jako výnos. To má být zcela zřejmé z toho, že se trestné činnosti dopustili z nedbalosti, nikoli úmyslně, a spojovat jejich jednání s výnosem pro další osoby by tedy nemělo žádnou oporu v dokazování v této trestní věci.

28. Z avizovaného usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 10. 2021 sp. zn. 4 Tdo 1081/2021 ovšem vyplývá, že toliko překvalifikování žalovaného jednání na nedbalostní trestný čin nevylučuje vznik výnosu. Pakliže odvolací soud opětovně zrušil z rozsudku soudu prvního stupně výrok o zabrání věci a zabrání náhradní hodnoty, učinil tak především v rozporu s § 101 odst. 2 trestního zákoníku, resp. § 102 trestního zákoníku, neboť výhrada k zavinění ve formě nedbalosti vědomé podle § 16 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku a výhrada k bezprostřednímu výnosu z trestné činnosti nehraje roli z hlediska naplnění zákonných podmínek pro uložení zabrání věci a náhradní hodnoty. Ve shodě s § 101 odst. 2 trestního zákoníku je ostatně umožněno zajistit také zprostředkovaný výnos z trestné činnosti, není-li hodnota věci tvořící bezprostřední výnos z trestné činnosti ve vztahu k hodnotě věci tvořící zprostředkovaný výnos z trestné činnosti zanedbatelná. Jestliže odvolací soud označené výroky zrušil, aniž by o zajištěných věcech sám rozhodl jinak, dostal se do konfliktu s uloženým pokynem odvolacího soudu.

29. V případě, že odvolací soud měl výhrady k aplikaci legální definice v § 135b trestního zákoníku, nebyl povinen ji na posuzovanou věc podle zásady o časové působnosti trestního zákona vůbec aplikovat (§ 2 odst. 1 trestního zákoníku).

Před nabytím účinnosti zákona č. 55/2017 Sb., jímž byl § 135b trestního zákoníku vložen do trestního zákona, bylo možné odkázat na čl. 1 Úmluvy o praní, vyhledávání, zadržování a konfiskaci výnosů ze zločinu, uveřejněné pod č. 33/1997 Sb., ve kterém byl výnos definován jako pojem označující všechny ekonomické výhody pocházející z trestných činů. Tato výhoda může spočívat ve veškerém majetku, což zahrnuje majetek jakéhokoli charakteru, hmotný nebo nehmotný, movitý nebo nemovitý a rovněž právní dokumenty nebo nástroje prokazující oprávnění nebo zájem na takovém majetku. Z definice před účinností zákona č. 55/2017 Sb. běžně vycházel v rozhodovací činnosti dovolací soud.

30. Ve vztahu ke zrušení výroku o zabrání věci podle § 101 odst. 2 písm. e) trestního zákoníku, resp. zabrání náhradní hodnoty podle § 102 trestního zákoníku za použití § 101 odst. 2 písm. e) trestního zákoníku, lze uvést, že soud prvního stupně učinil všechna potřebná zjištění pro takový postup (bod 231 a násl. odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně) a stávající výsledky odvolacího řízení ve spojení s usnesením Nejvyššího soudu ze dne 18. 10. 2021 sp. zn. 4 Tdo 1021/2021, s nimi nejsou v rozporu. Nedošlo ke zpochybnění povahy těchto věcí jako výnosu z trestné činnosti, resp. náhradní hodnoty za něj, a proto zrušení výroku o jejich zabrání je nedůvodné. Zajištění věci představuje institut trestního práva procesního, jemuž má odpovídat adekvátní institut trestního práva hmotného, jímž je trest propadnutí věci a ochranné opatření v podobě zabrání věci. Do rozhodnutí příslušného soudu, které aplikuje příslušný hmotněprávní institut, se z pohledu trestního práva procesního takové věci nacházejí v režimu zajištění.

31. V neposlední řadě je pro posouzení věci významné konstatovat, že pod vázaností právním názorem Nejvyššího soudu se rozumí v příslušném rozhodnutí vyjádřené stanovisko k otázkám výkladu a aplikace norem hmotného a procesního práva. Právní názor vychází vždy z konkrétního skutkového zjištění, proto jen tam, kde ztratí v novém řízení dříve vyslovený právní názor svůj skutkový základ, na němž byl založen, není jím soud, jemuž věc byla přikázána, nadále vázán (např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17. 1. 2001 sp. zn. 8 Tz 287/2000). V rozebírané věci se ukazuje, že odvolací soud v novém řízení po kasačním zásahu Nejvyššího soudu všechna skutková zjištění soudu prvního stupně znovu vyhodnotil jako úplná a správná a další dokazování neprovedl, v důsledku čehož měl následovat právní názor Nejvyššího soudu vyjádřený v usnesení ze dne 18. 10. 2021 sp. zn. 4 Tdo 1081/2021. Odvolacímu soudu se proto vytýká po právu, že nedostál svým povinností vypořádat se s nedostatky, na něž poukázalo kasační rozhodnutí dovolacího soudu, a že nerespektoval svoji vázanost právním názorem Nejvyššího soudu.

32. Lze tedy shrnout, že Vrchní soud v Praze pochybil, pokud dospěl k závěru, že žalované skutky obviněné Ing. E. B. nejsou zločinem zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a), odst. 3 písm. a), b) trestního zákoníku, resp. zločinem zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. d), odst. 3 písm. a), b) trestního zákoníku, a tyto skutky nesprávně právně posoudil. Tím své rozhodnutí zatížil vadou ve smyslu první varianty dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. h) trestního řádu. Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze však vykazuje též další vady mající povahu jiného nesprávného hmotně právního posouzení i v případě, že by jednání obviněné Ing. E. B. bylo kvalifikováno jako přečin maření úkolu úřední osoby z nedbalosti podle § 330 odst. 1, 3 písm. a) trestního zákoníku.

Tím byla naplněna rovněž první a druhá varianta dovolacího důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. h) trestního řádu.

S ohledem na popsané skutečnosti

navrhují,

aby Nejvyšší soud v neveřejném zasedání, k jehož konání může přistoupit podle § 265r odst. 1 písm. b) trestního řádu:

1. podle § 265k odst. 1, 2 trestního řádu za podmínky uvedené v § 265p odst. 1 trestního řádu zrušil rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 8. 6. 2022 sp. zn. 8 To 39/2021, jakož i všechna další rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu,
2. a dále postupoval podle § 265l odst. 1 trestního řádu a přikázal Vrchnímu soudu v Praze, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Pokud by Nejvyšší soud shledal, že v posuzované věci je nutno rozhodnout jiným než navrhovaným způsobem, vyjadřují i pro tento případ souhlas s projednáním věci v neveřejném zasedání [§ 265r odst. 1 písm. c) trestního řádu].

Brno 18. srpna 2022

JUDr. Igor Stříž
nejvyšší státní zástupce